

Bediener

De bediening mag alleen door een door een BIG-geregistreeerde tandarts met een stralingsdeskundigheid van tenminste niveau toezichthoudend medewerker stralingsbescherming Tandheelkunde Basis resp. 5A/M of een door de toezichthoudend tandarts-stralingsdeskundige gemandateerde medewerker worden uitgevoerd. In het laatste geval dient de toezichthoudende tandarts-stralingsdeskundige aanwezig te zijn.

Indicatiestelling

De beslissing om een OPG te maken is voorbehouden aan een BIG-geregistreeerde tandarts en vindt plaats op basis van indicatiestelling en rechtvaardiging. Het toestel mag uitsluitend voor tandheelkundige diagnostiek worden gebruikt.

Indicaties om een röntgenopname te maken zijn o.a.

- Opsporen van pijnklachten,
- Anatomie- en lengtebepaling,
- Cariësonderzoek.

Zwangerschap

Zwangerschap van de patiënt behoeft geen contra-indicatie voor röntgenonderzoek te zijn. De dosis op het onderlichaam en daarmee op het ongeboren kind is niet merkbaar verhoogd bij tandheelkundige opnamen. Indien er een tandheelkundige aanleiding is om een opname te maken, bijvoorbeeld bij een pijnklacht, dan kan die opname worden gemaakt. Om psychologische redenen kan men niet-urgente opnamen uitstellen tot na de bevalling (Richtlijn Tandheelkundige Radiologie).

Voorzorgsmaatregelen

Bij het gebruik van een OPG is het van belang om te zorgen voor bescherming tegen de risico's van röntgenstraling. Hiervoor zijn een drietal basisregels:

1. Afstand houden tot het röntgentoestel

In het algemeen levert het houden van afstand tot het röntgentoestel een behoorlijke verlaging van de röntgenstraling. Hiervoor geldt de vuistregel dat een twee keer grotere afstand een vier keer lagere dosis geeft (kwadratenwet).

2. Afscherming tussen het röntgentoestel en uzelf

Opstellen achter een afschermende wand, deur of loodscherp leidt tot een reductie van de stralingsdosis. Hoe dikker de afscherming of hoe groter de dichtheid van de afscherming is, hoe hoger de absorptie van röntgenstraling in dit materiaal en hoe lager de stralingsdosis.

3. Beperken blootstellingsduur

Hoe langer de blootstelling duurt, hoe hoger de stralingsdosis. Dit geldt voor zowel de patiënt als het personeel. Door de parameters van het röntgentoestel zo in te stellen dat de opnametijd en output beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor een beoordeelbare röntgenopname wordt de stralingsdosis aanzienlijk verlaagd.

Bedieningsvoorschrift

1. Schakel het toestel in
2. Rechtvaardig iedere opname en informeer naar een eventuele zwangerschap
3. Uitneembare metalen voorwerpen, zoals oorbellen, piercing en prothesen laten verwijderen
4. Positioneer patiënt achter de OPG en pas de hoogte aan op de lengte van de patiënt
5. Patiënt zo positioneren dat deze in het apparaat “hangt” waarbij de handen (laag) aan eventuele aanwezige grepen worden geplaatst en de schouders ontspannen naar beneden hangen
6. Laat de patiënt op de beetvork (voorzien van schoon plastic hoesje) bijten
7. De patiënt nog een stapje naar voren laten nemen (nekwervel is nu gestrekt) en de tong tegen het verhemelte laten plaatsen
8. Verifieer dat de kaaklijn horizontaal loopt
9. Vraag eventuele aanwezigen de kamer te verlaten
10. Vraag de patiënt stil te blijven staan en de kin op de houder te laten rusten
11. Loop naar het bedieningspaneel
12. Stel de opnameparameters in (parameters naar beneden bijstellen in geval van opname kind)
13. Blijf tijdens de opname achter de eventueel aanwezige afscherming
14. Druk de opnameknop in en houd deze ingedrukt (informeer patiënt over de status van de opname)
15. De opname is gereed zodra het akoestische signaal stopt
16. Beoordeel de opname
17. Bespreek de opname met de patiënt
18. Archiveer de opname
19. Attendeer de patiënt op eventuele uitgenomen voorwerpen
20. Vervang het plastic hoesje van de beetvork en reinig de onderdelen van de OPG die in contact zijn geweest met de patiënt
21. Schakel het toestel uit indien er geen opnames meer gemaakt gaan worden

Calamiteiten

1. Afwijkingen die worden geconstateerd tijdens het maken van de opname moeten direct aan de toezichthoudende stralingsdeskundige worden gemeld.
2. Bij beschadiging of defect van het toestel moet deze buiten gebruik worden gesteld, totdat reparatie heeft plaatsgevonden en de toezichthoudend stralingsdeskundige het gebruik, op basis van de beoordeling van een acceptatietest, weer heeft toegestaan.
3. Wanneer de patiënt tijdens de opname van positie verandert, dient de opname direct te worden gestopt. Neem maatregelen afhankelijk van de situatie. Voor de herhalingsopname is opnieuw een rechtvaardiging nodig.
4. Wanneer een patiënt heeft bewogen tijdens de opname, eerst de opname beoordelen. Bij een niet beoordeelbare opname, op basis van een nieuwe rechtvaardiging, een herhalingsopname maken. Vraag de patiënt goed stil te blijven zitten.
5. Wanneer tijdens het maken van de opname een zodanige situatie ontstaat dat blootstelling anders dan aan het geplande opnamegebied ontstaat (bijv. armen, handen, etc.) dan dient dit als incident te worden gemeld aan de inspectie IGJ wanneer het de patiënt betreft en aan de inspectie SZW wanneer dit een werknemer betreft. Overleg met de bereikbare klinisch fysicus (contact via Sentix) over de eventuele dosisconsequenties van het incident.